

ΑΠΟΦΑΣΗ ΤΟΥ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟΥ (τμήμα μείζονος συνθέσεως)
της 5ης Ιουνίου 2007*

Στην υπόθεση C-170/04,

με αντικείμενο αίτηση εκδόσεως προδικαστικής αποφάσεως δυνάμει του άρθρου 234 ΕΚ, που υπέβαλε το Högsta domstolen (Σουηδία) με απόφαση της 26ης Μαρτίου 2004, η οποία περιήλθε στο Δικαστήριο στις 6 Απριλίου 2004, στο πλαίσιο της διαδικασίας

Klas Rosengren,

Bengt Morelli,

Hans Särman,

Mats Åkerström,

Åke Kempe,

Anders Kempe,

Mats Kempe,

* Γλώσσα διαδικασίας: η σουηδική.

Björn Rosengren,

Martin Lindberg,

Jon Pierre,

Tony Staf

κατά

Riksåklagaren,

ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ (τμήμα μείζονος συνθέσεως),

συγκείμενο από τον P. Jann, πρόεδρο του πρώτου τμήματος και προεδρεύοντα του τμήματος μείζονος συνθέσεως, και από τους C. W. A. Timmermans, A. Rosas, R. Schintgen, J. Klučka, προέδρους τμήματος, J. N. Cunha Rodrigues, R. Silva de Lapuerta, M. Plešić, J. Malenovský (εισηγητή), U. Löhmus, E. Levits, A. Ó Caoimh και L. Bay Larsen, δικαστές,

γενικός εισαγγελέας: αρχικώς A. Tizzano, στη δε συνέχεια P. Mengozzi
γραμματέας: αρχικώς η C. Strömholm, στη δε συνέχεια ο J. Swedenborg, υπάλληλοι διοικήσεως,

έχοντας υπόψη την έγγραφη διαδικασία και κατόπιν της επ' ακροατηρίου συζήτησεως της 30ής Νοεμβρίου 2005,

λαμβάνοντας υπόψη τις παρατηρήσεις που υπέβαλαν:

- οι K. Rosengren, B. Morelli, H. Särman, M. Åkerström, Å. Kempe, A. Kempe, M. Kempe, B. Rosengren, M. Lindberg, J. Pierre και T. Staf, εκπροσωπούμενοι από τους C. von Quitzow, juris doktor, και U. Stigare, advokat,
- η Σουηδική Κυβέρνηση, εκπροσωπούμενη από τον A. Kruse και την K. Wistrand,
- η Φινλανδική Κυβέρνηση, εκπροσωπούμενη από την A. Guimarães-Purokoski,
- η Νορβηγική Κυβέρνηση, εκπροσωπούμενη από τον T. Nordby και την I. Djurvik,
- η Επιτροπή των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, εκπροσωπούμενη από τη L. Ström van Lier και τον A. Caeiros,
- η Εποπτεύουσα Αρχή της ΕΖΕΣ, εκπροσωπούμενη από τους N. Fenger και A. T. Andersen,

αφού άκουσε τον γενικό εισαγγελέα Α. Tizzano που ανέπτυξε τις προτάσεις του κατά τη συνεδρίαση της 30ής Μαρτίου 2006,

λαμβάνοντας υπόψη την από 14 Ιουνίου 2006 διάταξη περί επαναλήψεως της προφορικής διαδικασίας και κατόπιν της συνεδριάσεως της 19ης Σεπτεμβρίου 2006,

λαμβάνοντας υπόψη τις παρατηρήσεις που υπέβαλαν:

- οι Κ. Rosengren, Β. Morelli, Η. Särman, Μ. Åkerström, Å. Kempe, Α. Kempe, Μ. Kempe, Β. Rosengren, Μ. Lindberg, J. Pierre και Τ. Staf, εκπροσωπούμενοι από τους C. von Quitzow, *juris doktor*, και U. Stigare, *advokat*,
- η Σουηδική Κυβέρνηση, εκπροσωπούμενη από τον Α. Kruse και την Κ. Wistrand,
- η Φινλανδική Κυβέρνηση, εκπροσωπούμενη από τις Α. Guimaras-Purokoski και Ε. Bygglin,
- η Νορβηγική Κυβέρνηση, εκπροσωπούμενη από τον Τ. Nordby, καθώς και από τις Ι. Djurvik και Κ. Fløistad,
- η Επιτροπή των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, εκπροσωπούμενη από τη L. Ström van Lier και τον Α. Caeiros,

— η Εποπτεύουσα Αρχή της ΕΖΕΣ, εκπροσωπούμενη από τους N. Fenger και A. T. Andersen,

αφού άκουσε τον γενικό εισαγγελέα P. Mengozzi που ανέπτυξε τις προτάσεις του κατά τη συνεδρίαση της 30ής Νοεμβρίου 2006,

εκδίδει την ακόλουθη

Απόφαση

- ¹ Η αίτηση εκδόσεως προδικαστικής αποφάσεως αφορά την ερμηνεία των άρθρων 28 ΕΚ, 30 ΕΚ και 31 ΕΚ.

- ² Η αίτηση αυτή υποβλήθηκε στο πλαίσιο διαφοράς μεταξύ των K. Rosengren, B. Morelli, H. Särman, M. Åkerström, Å. Kempe, A. Kempe, M. Kempe, B. Rosengren, M. Lindberg, J. Pierre και T. Staf και του Riksåklagaren (εισαγγελέα του Βασιλείου), σχετικής με την κατάσχεση κιβωτίων οίνου που εισήχθησαν κατά παράβαση του νόμου περί οινοπνευματωδών ποτών (alkohollagen) της 16ης Δεκεμβρίου 1994 (SFS 1994, αριθ. 1738, στο εξής: νόμος περί οινοπνεύματος).

Το εθνικό νομικό πλαίσιο

- 3 Το κεφάλαιο 1 του νόμου περί οινοπνεύματος, το οποίο τιτλοφορείται «Προκαταρκτικές διατάξεις», ορίζει ότι ο νόμος αυτός έχει εφαρμογή στην παρασκευή, την εμπορία και την εισαγωγή οινοπνευματωδών ποτών, καθώς και στο εμπόριο των προϊόντων αυτών.
- 4 Το άρθρο 8 του κεφαλαίου 1 έχει ως εξής:

«[...] Ως πώληση νοείται κάθε μορφή διάθεσης ποτού έναντι αντιτίμου.

Η πώληση στον καταναλωτή καλείται λιανική πώληση ή, αν αφορά την επιτόπια κατανάλωση, υπηρεσία στο πλαίσιο εστίασεως. Κάθε άλλο είδος πώλησης χαρακτηρίζεται χονδρικό εμπόριο.»

- 5 Το κεφάλαιο 4 του νόμου περί οινοπνεύματος, που τιτλοφορείται «Χονδρικό εμπόριο», ορίζει, με τα άρθρα του 1 και 2, τα εξής:

«Άρθρο 1 — Το χονδρικό εμπόριο οινοπνευματωδών ποτών, οίνου ή δυνατού ζύθου επιτρέπεται μόνο στα πρόσωπα που έχουν λάβει άδεια από τον αποθηκευτή ή έχουν καταχωριστεί ως αποδέκτες τέτοιου είδους εμπορευμάτων σύμφωνα με τα άρθρα 9 ή 12 του νόμου περί φορολογήσεως του οινοπνεύματος [της 15ης Δεκεμβρίου 1994 (SFS 1994, αριθ. 1564)]. Συνεπώς, το δικαίωμα χονδρικού εμπορίου ισχύει μόνο για ποτά για τα οποία έχει χορηγηθεί άδεια από τον αποθηκευτή ή για τα οποία έχει γίνει καταχώριση του προσώπου ως αποδέκτη, σύμφωνα με τις διατάξεις του νόμου περί φορολογήσεως του οινοπνεύματος.

Εκτός από τις διατάξεις της πρώτης παραγράφου, το χονδρικό εμπόριο οινοπνευματωδών ποτών, οίνου και δυνατού ζύθου μπορεί να ασκηθεί και από την εταιρία λιανικής πώλησεως σύμφωνα με τις διατάξεις του κεφαλαίου 5, άρθρο 1, τρίτη παράγραφος.

Υπό την επιφύλαξη των διατάξεων της πρώτης παραγράφου, όσοι έχουν άδεια πρατηρίου ποτών μπορούν να πωλούν μεμονωμένα τα εμπορεύματα που καλύπτονται από την άδεια αυτή σε κάθε πρόσωπο που έχει άδεια χονδρικής εμπορίας των εν λόγω εμπορευμάτων.

Άρθρο 2 — Τα οινοπνευματώδη ποτά, ο οίνος και ο δυνατός ζύθος μπορούν να εισαχθούν στη Σουηδία μόνον από τα πρόσωπα που έχουν, σύμφωνα με το άρθρο 1, παράγραφος 1, άδεια χονδρικής εμπορίας των εν λόγω εμπορευμάτων, καθώς και από την εταιρία λιανικής πώλησεως, ώστε να τηρηθεί η υποχρέωση που υπέχει η εταιρία αυτή από το άρθρο 5 του κεφαλαίου 5.

Υπό την επιφύλαξη των διατάξεων της πρώτης παραγράφου, τα οινοπνευματώδη ποτά, ο οίνος και ο δυνατός ζύθος μπορούν να εισαχθούν:

[...]

2. από κάθε ταξιδιώτη ηλικίας τουλάχιστον 20 ετών ή από κάθε πρόσωπο που εργάζεται στα μέσα μεταφοράς και έχει την ηλικία αυτή, για κατανάλωση από τον ίδιο ή την οικογένειά του ή ως δώρο προς συγγενή του για κατανάλωση από τον ίδιο ή την οικογένειά του·

[...]

4. από κάθε ιδιώτη ή από επαγγελματία μεταφορέα που ενεργεί για λογαριασμό του, ηλικίας τουλάχιστον 20 ετών και ο οποίος μεταβαίνει στη Σουηδία, εφόσον τα ποτά προορίζονται για κατανάλωση από τον ίδιο ή την οικογένειά του·

5. από κάθε ιδιώτη ή από επαγγελματία μεταφορέα που ενεργεί για λογαριασμό του, ηλικίας τουλάχιστον 20 ετών, ο οποίος έλαβε τα ποτά ως κληρονομιά και εφόσον αυτά προορίζονται για κατανάλωση από τον ίδιο ή την οικογένειά του, και

6. ως μεμονωμένο δώρο που αποστέλλεται μέσω επαγγελματία μεταφορέα από ιδιώτη που κατοικεί σε άλλη χώρα σε ιδιώτη που κατοικεί στη Σουηδία, ηλικίας τουλάχιστον 20 ετών, για κατανάλωση από τον ίδιο ή την οικογένειά του.

[...]

- 6 Με το κεφάλαιό του 5, που τιτλοφορείται «Λιανική πώληση», ο νόμος περί οινοπνεύματος αναθέτει σε κρατική εταιρία, συσταθείσα ειδικώς για τον σκοπό αυτό, να εξασφαλίζει τη λιανική πώληση στη Σουηδία οίνου, δυνατού ζύθου και οινοπνευματωδών ποτών. Η προς τούτο συσταθείσα εταιρία είναι η Systembolaget Aktiebolag (στο εξής: Systembolaget), ανώνυμη εταιρία που ελέγχεται πλήρως από το σουηδικό Δημόσιο.
- 7 Η δραστηριότητα, η εκμετάλλευση και οι λεπτομέρειες ελέγχου της εταιρίας καθορίζονται με σύμβαση συναφθείσα με το Δημόσιο.

8 Το άρθρο 5 του εν λόγω κεφαλαίου 5 ορίζει τα εξής:

«Τα οινοπνευματώδη ποτά, ο οίνος ή ο δυνατός ζύθος που δεν υπάρχουν σε απόθεμα μπορούν να αγοραστούν κατόπιν σχετικής αιτήσεως, εφόσον η εταιρία λιανικής πωλήσεως δεν έχει αντίρρηση προς τούτο.»

9 Στο κεφάλαιο 10 του νόμου περί οινοπνεύματος, το άρθρο 10 προβλέπει ότι οι παράνομες εισαγωγές οινοπνευματωδών ποτών τιμωρούνται σύμφωνα με τον νόμο περί λαθρεμπορίας (lagen om straff för smuggling), της 30ής Νοεμβρίου 2000 (SFS 2000, αριθ. 1225), ο οποίος ορίζει ότι ο παρανόμως εισαγόμενος οίνος πρέπει να κατασχεται, εκτός αν το μέτρο αυτό είναι προδήλως δυσανάλογο.

Η διαφορά της κύριας δίκης και τα προδικαστικά ερωτήματα

10 Οι αναιρεσιόντες της κύριας δίκης παρήγγειλαν δι' αλληλογραφίας και χωρίς μεσάζοντα, από τον τόπο κατοικίας τους στη Σουηδία, κιβώτια με φιάλες οίνου ισπανικής προελεύσεως.

11 Τα κιβώτια αυτά, τα οποία εισήχθησαν στη Σουηδία χωρίς να δηλωθούν στο τελωνείο, κατασχέθηκαν για τον λόγο ότι είχαν εισαχθεί παρανόμως βάσει του νόμου περί οινοπνεύματος.

12 Με απόφαση της 3ης Ιανουαρίου 2002, το Göteborgs tingsrätt (πρωτοδικείο του Göteborg) επιβεβαίωσε την απόφαση περί κατασχέσεως των εμπορευμάτων. Το Hovrätten för Västra Sverige (εφετείο δυτικής Σουηδίας) απέρριψε την έφεση που άσκησαν οι αναιρεσιόντες κατά της αποφάσεως αυτής.

13 Οι αναιρεσεύοντες της κύριας δίκης προσέφυγαν στο Högsta domstolen (Ανώτατο Δικαστήριο). Το δικαστήριο αυτό έκρινε ότι, για την έκδοση της αποφάσεώς του, έπρεπε να ληφθεί υπόψη η συμβατότητα της σουηδικής νομοθεσίας με τη Συνθήκη ΕΚ, όσον αφορά τη γενική απαγόρευση προς κάθε κάτοικο να εισαγάγει άμεσα, χωρίς να φροντίσει ο ίδιος για τη μεταφορά, οινοπνευματώδη ποτά στο σουηδικό έδαφος.

14 Υπό τις συνθήκες αυτές, το Högsta domstolen αποφάσισε να αναστείλει την ενώπιόν του διαδικασία και να υποβάλει στο Δικαστήριο τα ακόλουθα προδικαστικά ερωτήματα:

«1) Μπορεί να θεωρηθεί ότι η απαγόρευση [άμεσων κατά παραγγελία] εισαγωγών από ιδιώτες συνιστά τμήμα του τρόπου λειτουργίας του μονοπωλίου λιανικού εμπορίου και για τον λόγο αυτό δεν απαγορεύεται από το άρθρο 28 ΕΚ, αλλά πρέπει να εξεταστεί μόνον από την άποψη του άρθρου 31 ΕΚ;

2) Αν στο πρώτο ερώτημα δοθεί καταφατική απάντηση, είναι η [εν λόγω] απαγόρευση [...] συμβατή προς τους όρους που επιβάλλει το άρθρο 31 ΕΚ για τα κρατικά μονοπώλια εμπορικού χαρακτήρα;

3) Αν στο πρώτο ερώτημα δοθεί αρνητική απάντηση, έχει το άρθρο 28 ΕΚ την έννοια ότι απαγορεύει κατ' αρχήν την [εν λόγω] απαγόρευση [...], παρά την υποχρέωση που έχει η Systembolaget να προμηθεύεται, κατόπιν αιτήσεως, οινοπνευματώδη ποτά που δεν υπάρχουν στο απόθεμά της;

4) Αν στο τρίτο ερώτημα δοθεί καταφατική απάντηση, μπορεί μια τέτοια απαγόρευση [...] να θεωρηθεί δικαιολογημένη και αναλογική για την προστασία της υγείας και της ζωής των ανθρώπων;»

Επί των προδικαστικών ερωτημάτων

Επί του πρώτου ερωτήματος

- 15 Με το πρώτο του ερώτημα, το αιτούν δικαστήριο ερωτά κατ' ουσίαν αν, για να εξεταστεί η συμβατότητα με το κοινοτικό δίκαιο εθνικής διατάξεως που απαγορεύει στους ιδιώτες την εισαγωγή οινοπνευματωδών ποτών, όπως η διάταξη του κεφαλαίου 4, άρθρο 2, πρώτη παράγραφος, του νόμου περί οινοπνεύματος, πρέπει αυτή να εξεταστεί υπό το πρίσμα του άρθρου 31 ΕΚ που αφορά τα εθνικά μονοπώλια εμπορικού χαρακτήρα ή υπό το πρίσμα του άρθρου 28 ΕΚ που απαγορεύει κάθε ποσοτικό περιορισμό των εισαγωγών ή μέτρο ισοδυνάμου αποτελέσματος.
- 16 Δεν αμφισβητείται ότι το επίδικο στην κύρια δίκη εθνικό μέτρο συνιστά διάταξη του νόμου περί οινοπνεύματος, με τον οποίο έχει επίσης συσταθεί μονοπώλιο εμπορικού χαρακτήρα στο οποίο έχει παραχωρηθεί δικαίωμα αποκλειστικότητας για τη λιανική πώληση οινοπνευματωδών ποτών στη Σουηδία. Το μονοπώλιο αυτό έχει ανατεθεί στη Systembolaget.
- 17 Λαμβανομένης υπόψη της νομολογίας του Δικαστηρίου, πρέπει να εξεταστούν οι κανόνες που αφορούν την ύπαρξη και τη λειτουργία του μονοπωλίου βάσει των διατάξεων του άρθρου 31 ΕΚ, που έχουν ειδικώς εφαρμογή στην άσκηση, από κρατικό μονοπώλιο εμπορικού χαρακτήρα, των δικαιωμάτων του αποκλειστικότητας (βλ. αποφάσεις της 17ης Φεβρουαρίου 1976, 91/75, *Miritz*, Συλλογή τόμος 1976, σ. 113, σκέψη 5, της 20ής Φεβρουαρίου 1979, 120/78, *Rewe-Zentral*, γνωστή ως «*Cassis de Dijon*», Συλλογή τόμος 1979/Ι, σ. 321, σκέψη 7, της 13ης Μαρτίου 1979, 91/78, *Hansen*, Συλλογή τόμος 1979/Ι, σ. 515, σκέψεις 9 και 10, της 14ης Δεκεμβρίου 1995, C-387/93, *Banchero*, Συλλογή 1995, σ. I-4663, σκέψη 29, και της 23ης Οκτωβρίου 1997, C-189/95, *Franzén*, Συλλογή 1997, σ. I-5909, σκέψη 35).
- 18 Αντιθέτως, η επίπτωση επί του ενδοκοινοτικού εμπορίου των λοιπών διατάξεων της εθνικής νομοθεσίας, οι οποίες μπορούν να αποσπαστούν από το πλαίσιο λειτουργίας του μονοπωλίου, μολονότι έχουν επίπτωση επ' αυτού, πρέπει να εξεταστεί βάσει του άρθρου 28 ΕΚ (βλ. προπαρατεθείσα απόφαση *Franzén*, σκέψη 36).

- 19 Επομένως, είναι σημαντικό να εξεταστεί αν το επίδικο στην κύρια δίκη απαγορευτικό μέτρο συνιστά κανόνα σχετικό με την ύπαρξη ή τη λειτουργία του μονοπωλίου.
- 20 Πρέπει, κατ' αρχάς, να υπομνησθεί ότι η ειδική λειτουργία που έχει ανατεθεί στο μονοπώλιο με τον νόμο περί οινοπνεύματος συνίσταται στο να του εξασφαλίζει την αποκλειστικότητα όσον αφορά τη λιανική πώληση οινοπνευματωδών ποτών στη Σουηδία προς τους καταναλωτές, με εξαίρεση τον τομέα της εστίασης. Δεν αμφισβητείται ότι η αποκλειστικότητα αυτή δεν καταλαμβάνει τις εισαγωγές των εν λόγω ποτών.
- 21 Ναι μεν το επίδικο στην κύρια δίκη μέτρο, ρυθμίζοντας την εισαγωγή των οινοπνευματωδών ποτών στο έδαφος του Βασιλείου της Σουηδίας, επηρεάζει την ελεύθερη κυκλοφορία των εμπορευμάτων εντός της Ευρωπαϊκής Κοινότητας, πλην όμως δεν διέπει, αφ' εαυτού, την εκ μέρους του μονοπωλίου αυτού άσκηση του δικαιώματος αποκλειστικότητας για τη λιανική πώληση οινοπνευματωδών ποτών εντός του σουηδικού εδάφους.
- 22 Κατά συνέπεια, το μέτρο αυτό, το οποίο επομένως δεν αφορά την εκ μέρους του μονοπωλίου άσκηση της ειδικής του λειτουργίας, δεν μπορεί να θεωρηθεί σχετικό με την ύπαρξη του μονοπωλίου αυτού.
- 23 Ακολούθως, από τα στοιχεία που προσκομίστηκαν στο Δικαστήριο προκύπτει ότι, κατ' εφαρμογή του κεφαλαίου 5, άρθρο 5, του νόμου περί οινοπνεύματος, η Systembolaget υποχρεούται, κατ' αρχήν, να εισάγει οποιοδήποτε οινοπνευματώδες ποτό κατόπιν αιτήσεως του καταναλωτή και με δικά του έξοδα. Επομένως, η απορρέουσα από το κεφάλαιο 4, άρθρο 2, πρώτη παράγραφος, του νόμου περί οινοπνεύματος απαγόρευση εισαγωγής οινοπνευματωδών ποτών από ιδιώτες έχει ως συνέπεια να στρέφονται στο μονοπώλιο οι καταναλωτές που επιθυμούν να αγοράσουν τέτοια ποτά και ενδέχεται, ως εκ τούτου, να επηρεάσει τη λειτουργία του εν λόγω μονοπωλίου.

- 24 Εντούτοις, ένα τέτοιο απαγορευτικό μέτρο δεν ρυθμίζει στην πραγματικότητα τη λειτουργία του μονοπωλίου, καθότι δεν αφορά τις λεπτομέρειες λιανικής πωλήσεως των οινοπνευματωδών ποτών εντός του σουηδικού εδάφους. Ειδικότερα, δεν έχει ως σκοπό να ρυθμίσει ούτε το σύστημα επιλογής προϊόντων από το μονοπώλιο ούτε το δίκτυο πωλήσεως ούτε την οργάνωση της διαθέσεως στο εμπόριο ή τη διαφήμιση των προϊόντων που διανέμει το εν λόγω μονοπώλιο.
- 25 Επιπλέον, το μέτρο αυτό απορρέει από τις διατάξεις του νόμου περί οινοπνεύματος που περιλαμβάνονται στο κεφάλαιό του 4, το οποίο αφορά το χονδρικό εμπόριο. Το Δικαστήριο έχει κρίνει ότι οι κανόνες του κεφαλαίου αυτού, βάσει των οποίων οι εισαγωγές οινοπνευματωδών ποτών επιτρέπονται μόνο στους κατόχους αδειών χονδρικού εμπορίου, δεν καταλέγονται μεταξύ των μέτρων που διέπουν τη λειτουργία του μονοπωλίου (βλ., υπ' αυτή την έννοια, προπαρατεθείσα απόφαση *Franzén*, σκέψεις 34, 67 και 70).
- 26 Υπό τις συνθήκες αυτές, μια τέτοια απαγόρευση δεν μπορεί να θεωρηθεί ως κανόνας σχετικός με την ύπαρξη ή τη λειτουργία του μονοπωλίου. Επομένως, το άρθρο 31 ΕΚ δεν ασκεί επιρροή ως προς την εξακρίβωση της συμβατότητας ενός τέτοιου μέτρου με το κοινοτικό δίκαιο και, ειδικώς, με τις διατάξεις της Συνθήκης που αφορούν την ελεύθερη κυκλοφορία των εμπορευμάτων.
- 27 Κατά συνέπεια, στο πρώτο ερώτημα πρέπει να δοθεί η απάντηση ότι εθνική διάταξη που απαγορεύει στους ιδιώτες την εισαγωγή οινοπνευματωδών ποτών, όπως η απορρέουσα από το κεφάλαιο 4, άρθρο 2, πρώτη παράγραφος, του νόμου περί οινοπνεύματος, πρέπει να αξιολογείται υπό το πρίσμα του άρθρου 28 ΕΚ και όχι του άρθρου 31 ΕΚ.

Επί του δευτέρου ερωτήματος

- 28 Το δεύτερο ερώτημα υποβλήθηκε για την περίπτωση που το Δικαστήριο θα έκρινε ότι η επίδικη στην κύρια δίκη απαγόρευση πρέπει να εκτιμηθεί βάσει του άρθρου 31 ΕΚ.

- 29 Λαμβανομένης υπόψη της απαντήσεως που δόθηκε στο πρώτο ερώτημα, παρέλκει η απάντηση στο δεύτερο ερώτημα.

Επί του τρίτου ερωτήματος

- 30 Με το τρίτο ερώτημα, το αιτούν δικαστήριο ζητεί κατ' ουσίαν να διευκρινιστεί αν μέτρο που απαγορεύει στους ιδιώτες την εισαγωγή οινοπνευματωδών ποτών, όπως το απορρέον από τον νόμο περί οινοπνεύματος, συνιστά ποσοτικό περιορισμό των εισαγωγών κατά την έννοια του άρθρου 28 ΕΚ, μολονότι ο εν λόγω νόμος αναθέτει στον δικαιούχο του μονοπωλίου λιανικής πωλήσεως την προμήθεια και, ως εκ τούτου, ενδεχομένως την εισαγωγή των οικείων ποτών.
- 31 Συναφώς υπενθυμίζεται ότι η ελεύθερη κυκλοφορία των εμπορευμάτων αποτελεί θεμελιώδη αρχή της Συνθήκης ΕΚ, η οποία εκφράζεται με την επιβαλλόμενη από το άρθρο 28 ΕΚ απαγόρευση των ποσοτικών περιορισμών επί των εισαγωγών μεταξύ των κρατών μελών, καθώς και των μέτρων ισοδυνάμου αποτελέσματος (απόφαση της 10ης Ιανουαρίου 2006, C-147/04, De Groot en Slot Allium και Bejo Zaden, Συλλογή 2006, σ. I-245, σκέψη 70).
- 32 Η επιβαλλόμενη από το άρθρο 28 ΕΚ απαγόρευση μέτρων ισοδυνάμου αποτελέσματος προς ποσοτικούς περιορισμούς αφορά κάθε κανονιστική ρύθμιση των κρατών μελών δυνάμενη να παρεμβάλλει πρόσκομμα, άμεσα ή έμμεσα, πραγματικά ή δυνητικά, στο ενδοκοινοτικό εμπόριο (βλ., μεταξύ άλλων, αποφάσεις της 11ης Ιουλίου 1974, 8/74, Dassonville, Συλλογή τόμος 1974, σ. 411, σκέψη 5, της 23ης Σεπτεμβρίου 2003, C-192/01, Επιτροπή κατά Δανίας, Συλλογή 2003, σ. I-9693, σκέψη 39, της 2ας Δεκεμβρίου 2004, C-41/02, Επιτροπή κατά Κάτω Χωρών, Συλλογή 2004, σ. I-11375, σκέψη 39, και προπαρατεθείσα De Groot en Slot Allium και Bejo Zaden, σκέψη 71).

- 33 Εν προκειμένω, επιβάλλεται κατ' αρχάς η διαπίστωση ότι οι διατάξεις του κεφαλαίου 5, άρθρο 5, του νόμου περί οινοπνεύματος, ως είχαν κατά την ημερομηνία των περιστατικών της κύριας δίκης, έδιναν στη Systembolaget τη δυνατότητα να αντιταχθεί σε αίτηση καταναλωτή σχετική με την προμήθεια και, ως εκ τούτου, ενδεχομένως με την εισαγωγή ποτών που δεν καταλέγονται μεταξύ των προϊόντων που προτείνει το μονοπώλιο. Υπό τις συνθήκες αυτές, η απαγόρευση άμεσης εισαγωγής τέτοιων ποτών στη Σουηδία από ιδιώτες που δεν μεριμνούν οι ίδιοι για τη μεταφορά, η οποία δεν αντισταθμίζεται από άνευ όρων υποχρέωση του μονοπωλίου να τα εισαγάγει οσάκις τα ζητούν οι ενδιαφερόμενοι, συνιστά ποσοτικό περιορισμό των εισαγωγών.
- 34 Συγκεκριμένα, και ανεξάρτητα από τη δυνατότητα που υπενθυμίστηκε στην προηγούμενη σκέψη, δεν αμφισβητείται ότι, οσάκις οι καταναλωτές προσφεύγουν στις υπηρεσίες της Systembolaget για να προμηθευτούν οινοπνευματώδη ποτά, οι ενδιαφερόμενοι αντιμετωπίζουν διάφορα προβλήματα που δεν θα αντιμετώπιζαν αν προέβαιναν οι ίδιοι στην εισαγωγή αυτή.
- 35 Ειδικότερα, από τα πληροφοριακά στοιχεία που προσκομίστηκαν κατά την έγγραφη διαδικασία και κατά την επ' ακροατηρίου συζήτηση προκύπτει ότι οι ενδιαφερόμενοι καταναλωτές πρέπει να συμπληρώσουν ένα έντυπο παραγγελίας σε κάποιο πρατήριο του μονοπωλίου, να επιστρέψουν για να υπογράψουν την παραγγελία αυτή εφόσον γίνει δεκτή η προσφορά του προμηθευτή και, στη συνέχεια, να παραλάβουν τα εμπορεύματα μετά την εισαγωγή τους. Επιπλέον, η παραγγελία αυτή γίνεται δεκτή μόνον αν αντιστοιχεί στην εισαγωγή ελάχιστου αριθμού φιαλών. Ο καταναλωτής δεν μπορεί να ελέγξει τους όρους μεταφοράς ούτε τις λεπτομέρειες συντήρησης των παραγγελθέντων ποτών και δεν μπορεί να επιλέξει το είδος των φιαλών που επιθυμεί να παραγγείλει. Είναι επίσης προφανές ότι, για κάθε εισαγωγή, η τιμή που ζητείται από τον αγοραστή περιλαμβάνει, εκτός από το κόστος των ποτών που χρεώνει ο προμηθευτής, την απόδοση των διοικητικών εξόδων και των εξόδων μεταφοράς που φέρει η Systembolaget, καθώς και ένα περιθώριο 17 % που δεν θα βάρυνε κατ' αρχήν τον αγοραστή αν εισήγε ο ίδιος ευθέως τα προϊόντα αυτά.
- 36 Κατά συνέπεια, στο τρίτο ερώτημα πρέπει να δοθεί η απάντηση ότι μέτρο που απαγορεύει στους ιδιώτες την εισαγωγή οινοπνευματωδών ποτών, όπως το

απορρέον από το κεφάλαιο 4, άρθρο 2, πρώτη παράγραφος, του νόμου περί οινοπνεύματος, συνιστά ποσοτικό περιορισμό των εισαγωγών κατά την έννοια του άρθρου 28 ΕΚ, μολονότι ο εν λόγω νόμος αναθέτει στον δικαιούχο του μονοπωλίου λιανικής πώλησεως την προμήθεια και, ως εκ τούτου, ενδεχομένως και την εισαγωγή των οικείων ποτών.

Επί του τετάρτου ερωτήματος

- 37 Με το τέταρτο ερώτημα, το αιτούν δικαστήριο ζητεί κατ' ουσίαν να διευκρινιστεί αν μέτρο που απαγορεύει στους ιδιώτες την εισαγωγή οινοπνευματωδών ποτών, όπως το προβλεπόμενο στο κεφάλαιο 4, άρθρο 2, πρώτη παράγραφος, του νόμου περί οινοπνεύματος, μπορεί να θεωρηθεί ότι δικαιολογείται, δυνάμει του άρθρου 30 ΕΚ, από λόγους προστασίας της υγείας και της ζωής των ανθρώπων.
- 38 Αληθεύει ότι μέτρα που συνιστούν ποσοτικούς περιορισμούς των εισαγωγών κατά την έννοια του άρθρου 28 ΕΚ μπορούν να δικαιολογηθούν, μεταξύ άλλων, όπως προβλέπει το άρθρο 30 ΕΚ, από λόγους προστασίας της υγείας και της ζωής των ανθρώπων (βλ., υπ' αυτή την έννοια, προπαρατεθείσα απόφαση *Franzén*, σκέψη 75).
- 39 Κατά πάγια νομολογία, μεταξύ των αγαθών ή συμφερόντων που προστατεύει το άρθρο 30 ΕΚ, η υγεία και η ζωή των ανθρώπων κατέχουν την πρώτη θέση, εναπόκειται δε στα κράτη μέλη, εντός των ορίων που επιβάλλει η Συνθήκη, να αποφασίζουν για το επίπεδο προστασίας που επιθυμούν να διασφαλίζουν (βλ. απόφαση της 11ης Δεκεμβρίου 2003, C-322/01, *Deutscher Apothekerverband*, Συλλογή 2003, σ. I-14887, σκέψη 103, και την εκεί παρατιθέμενη νομολογία).
- 40 Το Δικαστήριο έχει διαπιστώσει ότι ρύθμιση που αποσκοπεί στην πρόβλεψη κανόνων σχετικών με την κατανάλωση οινοπνεύματος προς αποφυγήν των

βλαπτικών για την ανθρώπινη υγεία και την κοινωνία αποτελεσμάτων των οινοπνευματωδών ουσιών και η οποία επιδιώκει, κατ' αυτόν τον τρόπο, να καταπολεμήσει την κατάχρηση του οινοπνεύματος, στηρίζεται σε λόγους συνδεδεμένους με τη δημόσια υγεία και τη δημόσια τάξη τους οποίους αναγνωρίζει το άρθρο 30 ΕΚ (βλ. απόφαση της 28ης Σεπτεμβρίου 2006, C-434/04, *Ahokainen* και *Lerrik*, Συλλογή 2006, σ. I-9171, σκέψη 28).

- 41 Πρέπει όμως το οικείο μέτρο, όπως επιβάλλει το άρθρο 30 ΕΚ, να μην αποτελεί ούτε μέσο αυθαίρετων διακρίσεων ούτε συγκαλυμμένο περιορισμό του εμπορίου μεταξύ κρατών μελών.
- 42 Συναφώς πρέπει να σημειωθεί ότι από κανένα από τα στοιχεία που διαθέτει το Δικαστήριο δεν μπορεί να συναχθεί ότι οι λόγοι δημόσιας υγείας που επικαλούνται οι σουηδικές αρχές, όπως προαναφέρθηκε στις σκέψεις 44 και 48 της παρούσας αποφάσεως, εξετράπησαν του σκοπού τους και χρησιμοποιήθηκαν για τη δημιουργία διακρίσεων εις βάρος εμπορευμάτων καταγωγής άλλων κρατών μελών ή για την έμμεση προστασία ορισμένων εγχώριων προϊόντων (απόφαση της 8ης Μαρτίου 2001, C-405/98, *Gourmet International Products*, σ. I-1795, σκέψη 32, και η εκεί παρατιθέμενη νομολογία).
- 43 Επιπλέον, μια εθνική ρύθμιση ή πρακτική που μπορεί να περιορίσει ή περιορίζει τις εισαγωγές φαρμακευτικών προϊόντων συμβιβάζεται με τη Συνθήκη μόνον εφόσον είναι αναγκαία για την αποτελεσματική προστασία της υγείας και της ζωής των ανθρώπων. Μια εθνική ρύθμιση ή πρακτική δεν εμπίπτει στις περί παρεκκλίσεως διατάξεις του άρθρου 30 ΕΚ οσάκις η υγεία και η ζωή των ανθρώπων μπορούν να προστατευθούν εξίσου αποτελεσματικά με τη λήψη λιγότερο περιοριστικών για το ενδοκοινοτικό εμπόριο (βλ., υπ' αυτή την έννοια, προπαρατεθείσα απόφαση *Deutscher Apothekerverband*, σκέψη 104).
- 44 Συναφώς, η Σουηδική Κυβέρνηση δικαιολογεί κατ' αρχάς το επίδικο στην κύρια δίκη απαγορευτικό μέτρο από την ανάγκη γενικού περιορισμού της καταναλώσεως οινοπνεύματος.

- 45 Εντούτοις, επιβάλλεται η διαπίστωση ότι, ναι μεν η απαγόρευση άμεσης εισαγωγής οινοπνευματωδών ποτών από τους ιδιώτες περιορίζει τις πηγές προμήθειας του καταναλωτή και μπορεί, λόγω της δυσχέρειας ανεφοδιασμού, να συμβάλει, σε ορισμένο βαθμό, στην πρόληψη των βλαπτικών συνεπειών των εν λόγω ποτών, πλην όμως, κατά το κεφάλαιο 5, άρθρο 5, του νόμου περί οινοπνεύματος, ο καταναλωτής μπορεί σε κάθε περίπτωση να ζητήσει από τη Systembolaget να του προμηθεύσει τα προϊόντα αυτά.
- 46 Αληθεύει ότι, όπως προκύπτει από τη σκέψη 33 της παρούσας αποφάσεως, κατά το κεφάλαιο 5, άρθρο 5, του νόμου περί οινοπνεύματος, ως είχε κατά την ημερομηνία των περιστατικών της κύριας δίκης, η υποχρέωση της Systembolaget να προμηθεύει οινοπνευματώδη ποτά κατόπιν παραγγελίας συνοδευόταν από τη δυνατότητά της να αντιτάσσεται σε μια τέτοια παραγγελία. Εντούτοις, το εν λόγω άρθρο δεν διευκρίνιζε τους λόγους στους οποίους μπορούσε να στηριχθεί. Εν πάση περιπτώσει, από τα πληροφοριακά στοιχεία που έχει στη διάθεσή του το Δικαστήριο δεν προκύπτει ότι η Systembolaget αρνήθηκε στην πράξη να προμηθεύσει τα ποτά αυτά, στηριζόμενη στην ύπαρξη ανώτατου ορίου ως προς την ποσότητα του παραγγελλθέντος οινοπνεύματος ή, τουλάχιστον, στην ύπαρξη ορίου για τα ποτά με τη μεγαλύτερη περιεκτικότητα σε οινόπνευμα.
- 47 Υπό τις συνθήκες αυτές, η απαγόρευση άμεσης εισαγωγής οινοπνευματωδών ποτών από τους ιδιώτες αποτελεί μέσο προώθησεως ενός δικτύου διανομής των προϊόντων αυτών, καθότι διοχετεύει προς τη Systembolaget την αίτηση εισαγωγής ποτών. Αντιθέτως, λαμβανομένου υπόψη του προβαλλόμενου σκοπού, ήτοι του γενικού περιορισμού της καταναλώσεως οινοπνεύματος, με σκοπό την προστασία της υγείας και της ζωής των ανθρώπων, η επίδικη απαγόρευση, λόγω του μάλλον περιθωριακού χαρακτήρα των σχετικών συνεπειών, πρέπει να θεωρηθεί απρόσφορη για την υλοποίηση του σκοπού αυτού.
- 48 Η Σουηδική Κυβέρνηση υποστηρίζει, ακολούθως, ότι το επίδικο στην κύρια δίκη απαγορευτικό μέτρο, κατευθύνοντας τη ζήτηση προς τη Systembolaget, ανταποκρίνεται στον σκοπό που αποβλέπει στην προστασία των νέων από τις βλαπτικές συνέπειες του οινοπνεύματος, καθότι η Systembolaget, η οποία υποχρεούται να ελέγχει την ηλικία των αιτούντων, μπορεί να προμηθεύσει με οινοπνευματώδη ποτά μόνον άτομα ηλικίας άνω των είκοσι ετών. Εξάλλου, το κεφάλαιο 4, άρθρο 2, δεύτερο εδάφιο, του νόμου περί οινοπνεύματος απαγορεύει, επίσης, την εκ μέρους των προσώπων αυτών εισαγωγή οινοπνεύματος στη Σουηδία στο πλαίσιο ταξιδιού τους, πράγμα που επιτρέπεται στα άτομα μεγαλύτερης ηλικίας.

- 49 Δεν μπορεί να αμφισβητηθεί ότι, εφόσον η επίδικη στην κύρια δίκη απαγόρευση αποτελεί μέσο ώστε να αποφεύγεται στην πράξη η αγορά οινοπνευματωδών ποτών από τους νέους και, ως εκ τούτου, να περιορίζεται ο κίνδυνος εκ μέρους τους καταναλώσεως οινοπνεύματος, η απαγόρευση αυτή πρέπει να θεωρηθεί δικαιολογημένη βάσει του διαλαμβανόμενου στο άρθρο 30 ΕΚ σκοπού της προστασίας της δημόσιας υγείας.
- 50 Ωστόσο, εφόσον μια απαγόρευση όπως η απορρέουσα από την επίδικη στην κύρια δίκη εθνική ρύθμιση συνιστά παρέκκλιση από την αρχή της ελεύθερης κυκλοφορίας των εμπορευμάτων, στις εθνικές αρχές εναπόκειται να αποδείξουν ότι η ρύθμιση αυτή ανταποκρίνεται στην αρχή της αναλογικότητας, δηλαδή ότι είναι αναγκαία για την επίτευξη του σκοπού που επικαλούνται, καθώς και ότι ο σκοπός αυτός δεν θα μπορούσε να επιτευχθεί με την επιβολή απαγορεύσεων ή περιορισμών μικρότερης εκτάσεως ή που θα επηρέαζαν λιγότερο το ενδοκοινοτικό εμπόριο (βλ., επ' αυτού, απόφαση της 14ης Ιουλίου 1994, C-17/93, Van der Veldt, Συλλογή 1994, σ. I-3537, σκέψη 15, προπαρατεθείσα Franzén, σκέψεις 75 και 76, καθώς και προπαρατεθείσα Ahokainen και Leppik, σκέψη 31).
- 51 Η επίδικη όμως στην κύρια δίκη απαγόρευση εισαγωγής ισχύει για όλα τα άτομα ανεξαρτήτως ηλικίας. Επομένως, βαίνει πέραν του μέτρου που είναι αναγκαίο για την επίτευξη του επιδιωκόμενου σκοπού, ήτοι την προστασία των νέων από τις βλαπτικές συνέπειες της καταναλώσεως οινοπνεύματος.
- 52 Όσον αφορά την ανάγκη ελέγχου της ηλικίας, πρέπει να σημειωθεί ότι η εθνική νομοθεσία, η οποία προβλέπει, λόγω της επίδικης στην κύρια δίκη απαγορεύσεως, τη δυνατότητα πωλήσεως των εισαγόμενων οινοπνευματωδών ποτών μόνο στα πρατήρια της Systembolaget, αποβλέποντας στην υπαγωγή της διανομής τους σε συγκεντρωτικό και συνεκτικό σύστημα που παρέχει στους υπαλλήλους του μονοπωλίου τη δυνατότητα, ακολουθώντας τον επιδιωκόμενο σκοπό, να εξασφαλίζουν με συνέπεια τη διάθεση των προϊόντων μόνο σε άτομα άνω των είκοσι ετών.

- 53 Κατόπιν τούτου, από τα πληροφοριακά στοιχεία που έχει στη διάθεση του το Δικαστήριο προκύπτει ότι, μολονότι η Systembolaget προσφεύγει κατ' αρχήν σε τέτοιου είδους τρόπους διανομής των προϊόντων και ελέγχου της ηλικίας των αγοραστών, υφίστανται και άλλοι μηχανισμοί διανομής των οινοπνευματωδών ποτών, που αναθέτουν ως εκ τούτου σε τρίτους την ευθύνη του εν λόγω ελέγχου. Ειδικότερα, δεν αμφισβητείται ότι η Systembolaget δέχεται ότι ο έλεγχος της ηλικίας μπορεί να διενεργείται κατά τη χρονική στιγμή της παραδόσεως των οινοπνευματωδών ποτών από πολλούς υπαλλήλους, εκτός των πρατηρίων του μονοπωλίου, για παράδειγμα εντός των καταστημάτων ειδών διατροφής ή στα πρατήρια βενζίνης. Επιπλέον, η διενέργεια του ελέγχου αυτού δεν αποδεικνύεται σαφώς και δεν μπορεί να επαληθευτεί στην περίπτωση ιδίως που η Systembolaget διανέμει τα οινοπνευματώδη ποτά, όπως αναφέρει η Σουηδική Κυβέρνηση, «ταχυδρομικώς ή με οποιοδήποτε άλλο πρόσφορο μέσο επικοινωνίας στον σιδηροδρομικό σταθμό ή στον πλησιέστερο σταθμό λεωφορείων».
- 54 Στην περίπτωση αυτή, δεν προκύπτει ότι εξασφαλίζεται πλήρως η υπό οποιεσδήποτε συνθήκες αποτελεσματικότητα του ελέγχου της ηλικίας των ατόμων στα οποία παραδίδονται τα εν λόγω ποτά και, ως εκ τούτου, ο επιδιωκόμενος από το σημεινικό σύστημα σκοπός υλοποιείται μόνο μερικώς.
- 55 Πρέπει ακόμη να δοθεί απάντηση στο ερώτημα αν, για την επίτευξη του σκοπού της προστασίας της υγείας των νέων τουλάχιστον εξίσου αποτελεσματικά, μπορεί να εξεταστεί το ενδεχόμενο χρησιμοποίησης άλλων μηχανισμών που να θίγουν λιγότερο την αρχή της ελεύθερης κυκλοφορίας των εμπορευμάτων και να μπορούν να αντικαταστήσουν τον επίδικο στην κύρια δίκη μηχανισμό.
- 56 Συναφώς, η Επιτροπή των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων υποστηρίζει, χωρίς να αντικρούεται επ' αυτού, ότι ο έλεγχος της ηλικίας μπορεί να διενεργηθεί μέσω δηλώσεως με την οποία ο αποδέκτης των εισαγομένων ποτών πιστοποιεί, με έντυπο που συνοδεύει τα εμπορεύματα κατά τη στιγμή της εισαγωγής τους, ότι είναι άνω των είκοσι ετών. Από τα πληροφοριακά στοιχεία που διαθέτει το Δικαστήριο δεν προκύπτει ότι ένας τέτοιος μηχανισμός, συνοδευόμενος από κατάλληλες ποινικές κυρώσεις σε περίπτωση παρατυπίας, θα ήταν οπωσδήποτε λιγότερο αποτελεσματικός από αυτόν που έθεσε σε εφαρμογή η Systembolaget.

57 Επομένως, δεν έχει αποδειχθεί ότι η επίδικη στην κύρια δίκη απαγόρευση είναι ανάλογη προς την υλοποίηση του σκοπού της προστασίας των νέων από τις βλαπτικές συνέπειες της καταναλώσεως οινοπνεύματος.

58 Υπό τις συνθήκες αυτές, στο τέταρτο ερώτημα πρέπει να δοθεί η απάντηση ότι, δεδομένου ότι ένα μέτρο που απαγορεύει στους ιδιώτες την εισαγωγή οινοπνευματωδών ποτών, όπως το διαλαμβανόμενο στο κεφάλαιο 4, άρθρο 2, πρώτη παράγραφος, του νόμου περί οινοπνεύματος,

— δεν είναι πρόσφορο για την υλοποίηση του σκοπού γενικού περιορισμού της καταναλώσεως οινοπνεύματος,

— και είναι δυσανάλογο προς την υλοποίηση του σκοπού της προστασίας των νέων από τις βλαπτικές συνέπειες της εν λόγω καταναλώσεως,

δεν μπορεί αυτό να θεωρηθεί ότι δικαιολογείται, δυνάμει του άρθρου 30 ΕΚ, από λόγους προστασίας της υγείας και της ζωής των ανθρώπων.

Επί των δικαστικών εξόδων

59 Δεδομένου ότι η παρούσα διαδικασία έχει ως προς τους διαδίκους της κύριας δίκης τον χαρακτήρα παρεμπίπτοντος που ανέκυψε ενώπιον του εθνικού δικαστηρίου, σ' αυτό εναπόκειται να αποφανθεί επί των δικαστικών εξόδων. Τα έξοδα στα οποία υποβλήθηκαν όσοι υπέβαλαν παρατηρήσεις στο Δικαστήριο, πλην των ως άνω διαδίκων, δεν αποδίδονται.

Για τους λόγους αυτούς, το Δικαστήριο (τμήμα μείζονος συνθέσεως) αποφαινεται ως εξής:

- 1) Εθνική διάταξη που απαγορεύει στους ιδιώτες την εισαγωγή οινοπνευματωδών ποτών, όπως η απορρέουσα από το κεφάλαιο 4, άρθρο 2, πρώτη παράγραφος, του νόμου περί οινοπνευματωδών ποτών (alkohollagen) της 16ης Δεκεμβρίου 1994, πρέπει να αξιολογείται υπό το πρίσμα του άρθρου 28 ΕΚ και όχι του άρθρου 31 ΕΚ.

- 2) Μέτρο που απαγορεύει στους ιδιώτες την εισαγωγή οινοπνευματωδών ποτών, όπως το απορρέον από το κεφάλαιο 4, άρθρο 2, πρώτη παράγραφος, του νόμου περί οινοπνευματωδών ποτών, συνιστά ποσοτικό περιορισμό των εισαγωγών κατά την έννοια του άρθρου 28 ΕΚ, μολονότι ο εν λόγω νόμος αναθέτει στον δικαιούχο του μονοπωλίου λιανικής πώλησεως την προμήθεια και, ως εκ τούτου, ενδεχομένως την εισαγωγή των οικείων ποτών.

- 3) Δεδομένου ότι ένα μέτρο που απαγορεύει στους ιδιώτες την εισαγωγή οινοπνευματωδών ποτών, όπως το απορρέον από το κεφάλαιο 4, άρθρο 2, πρώτη παράγραφος, του νόμου περί οινοπνευματωδών ποτών,

— δεν είναι πρόσφορο για την υλοποίηση του σκοπού γενικού περιορισμού της καταναλώσεως οινοπνεύματος,

— και είναι δυσανάλογο προς την υλοποίηση του σκοπού της προστασίας των νέων από τις βλαπτικές συνέπειες της εν λόγω καταναλώσεως,

δεν μπορεί αυτό να θεωρηθεί ότι δικαιολογείται, δυνάμει του άρθρου 30 ΕΚ, από λόγους προστασίας της υγείας και της ζωής των ανθρώπων.

(υπογραφές)